

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo,

Zapraszam do lektury ostatniego już w tym roku zeszytu „Onkologii po Dyplomie”. Zawiera on siedem artykułów poglądowych, których lektura, mam nadzieję, będzie dla Państwa interesująca.

Trzy artykuły poświęcono rakowi gruczołu krokowego. Nowotwór ten jest rozpoznawany coraz częściej, głównie z powodu wydłużenia czasu życia mężczyzn, a również dzięki postępom w diagnostyce, m.in. wprowadzeniu w niektórych krajach badań przesiewowych mających na celu jego wczesne rozpoznawanie.

Catton przedstawił współczesny stan wiedzy i kontrowersje dotyczące stosowania uzupełniającego napromieniania po radykalnej prostatektomii u chorych obciążonych zwiększonym ryzykiem progresji raka gruczołu krokowego. Wyniki randomizowanych badań klinicznych jednoznacznie wskazują, że wdrożenie radioterapii bezpośrednio po operacji skutkuje w tej populacji poprawą zmiennych czasu przeżycia w porównaniu z uzyskiwanymi po wyłącznym leczeniu chirurgicznym. Nie uzyskano natomiast odpowiedzi na pytanie, czy również skuteczne okazałoby się napromienianie odroczone do czasu wystąpienia progresji biochemicznej nowotworu. Zaletą takiego postępowania byłoby uniknięcie przez niektórych chorych niepotrzebnego leczenia i powodowanych przez nie działań niepożądanych, niekorzystnie wpływających na jakość życia. Opracowanie optymalnego postępowania uzupełniającego prostatektomię radykalną może nastąpić jedynie w wyniku prawidłowo zaplanowanych i zrealizowanych randomizowanych badań klinicznych bezpośrednio porównujących skuteczność obu sekwencji leczenia skojarzonego.

Artykuł Kima i Freedlanda jest poświęcony działaniom niepożądanym leczenia przeciwandrogenowego chorych na raka gruczołu krokowego oraz ich przeciwdziałaniu. W obliczu dynamicznie zwiększającej się populacji chorych otrzymujących takie leczenie zagadnienie to stało się bardzo istotne. Optyzmem napawa pojawienie się leków o działaniu ukierunkowanym, zmniejszających ryzyko wystąpienia najpoważniejszych powikłań, głównie złamań kości. Warto też podkreślić, że wpływ leczenia przeciwandrogenowego na ryzyko występowania chorób układu sercowo-naczyniowego jest mniejszy niż dotychczas sądzono.

Autorzy ostatniego z doniesień poświęconych rakowi gruczołu krokowego, Zhu i wsp., omówili kontrowersje związane z badaniami przesiewowymi w kierunku wczesnego rozpoznawania tego nowotworu. Wyniki badań klinicznych dotyczących tego zagadnienia są rozbieżne, nie potwierdzono zatem zasadności rutynowej oceny przesiewowej. Oczekuje się wyników prowadzonych obecnie badań mających na celu określenie rzeczywistych korzyści wynikających z zastosowania metod przesiewowych z uwzględnieniem ich efektywności kosztowej i wpływu na jakość życia badanych.

Dwa kolejne artykuły dotyczą nowotworów narządu rodowego. W pierwszym z nich Al-Mansour i Verschraegen omówiły zasady postępowania z chorymi na miejscowo zaawansowanego raka szyjki macicy i związane z nimi kontrowersje. Złotym standardem leczenia tej grupy chorych pozostaje jednoczesna radiochemioterapia, choć dane kliniczne mogą przemawiać za jednakową skutecznością chemioterapii indukcyjnej z następowym leczeniem operacyjnym. Udowodniono również bardzo dużą czułość i swoistość biopsji węzła wartowniczego w ocenie stanu regionalnych węzłów chłonnych.

Metzger-Filho i wsp. przedstawili możliwości i perspektywy leczenia systemowego chorych na raka jajnika. Od czasu klinicznej aplikacji pochodnych platyny, a następnie taksoidów, nie odnotowano w tym zakresie spektakularnego postępu. Obecnie nadzieje są związane z upowszechnieniem u wybranych chorych chemioterapii dootrzewnowej, a także, podobnie jak w wielu innych nowotworach, z wdrażaniem leczenia ukierunkowanego molekularnie, a zwłaszcza leków antyangiogennych, których aktywność wobec raka jajnika poznano najlepiej.

Lipton przedstawił nowe metody leczenia i zapobiegania przerzutom do kości. Zagadnienie to jest nadzwyczaj ważne z powodu częstości występowania zmian wtórnych w układzie kostnym, a także fatalnego wpływu przerzutów i ich powikłań na jakość życia. Ostatnie lata przyniosły nowe spostrzeżenia dotyczące mechanizmu działania bisfosfonianów oraz aplikacji leków kolejnych generacji, takich jak przeciwciała monoklonalne denozumab. W przyszłości można liczyć na skuteczniejsze leczenie przerzutów do kości oraz zapobieganie ich powikłaniom, głównie złamaniom patologicznym.

W ostatnim z artykułów Lossignol i Dumitrescu omówili najnowsze postępy w zwalczaniu bólu przebijającego występującego w przebiegu nowotworów, opierając się przy tym na najnowszym piśmiennictwie.

Kończąc, tradycyjnie zapraszam do udziału w programie edukacyjnym naszego czasopisma.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku chciałbym również życzyć wszystkim Czytelnikom w imieniu swoim i Rady Naukowej wszystkiego co najlepsze, spełnienia planów i marzeń, również na niwie zawodowej. Może nadchodzący rok okaże się dla opieki zdrowotnej i onkologii bardziej przyjazny od mijającego.

W imieniu Rady Naukowej

Andrzej Kawecki

Redaktor Naczelny „Onkologii po Dyplomie“